

Балджи М.Д.
д.е.н., професор,
професор кафедри економіки, права та управління бізнесом
Одеський національний економічний університет,
м. Одеса

ВИЯВЛЕННЯ РОЛІ КРЕАТИВНИХ ЧИННИКІВ ПРИ ДОСЛІДЖЕННІ РЕСУРСНОГО СЕРЕДОВИЩА РЕГІОНУ З УРАХУВАННЯМ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

Після анексії Автономної республіки Крим та вилучення з економіки країни східних регіонів Луганської і Донецької областей, проблема економічної безпеки України в цілому, й забезпечення перспективного соціально-економічного зростання залишається однією з актуальних. Як відомо, ключову роль в забезпеченні економічного зростання країни грає наявність ресурсного потенціалу, тому справа безпеки є найважливішою у вітчизняній економіці. Вдосконалення умов господарювання, зростання вимог до ефективності й стійкості функціонування підприємств, впровадження положень децентралізації – все це обумовлює потребу у виявленні й розгляді нових чинників при дослідженні ресурсного середовища й наявності певного потенціалу, з метою вдосконалення управління господарювання та формування раціональних методів забезпечення економічної безпеки.

Провідною умовою необхідності визначення економічної безпеки країни виступає взаємодія між інтересами бізнесу – отримувати прибуток і забезпечити захищеність від зовнішніх та внутрішніх факторів. Економічна безпека не так давно стала активно досліджуватись вітчизняними науковцями, що пов'язано з тим, що скорочення ресурсного потенціалу призвело до дестабілізації розвитку соціально-економічних систем, залежності економіки від зовнішніх ресурсів та порушень налагоджених техніко-технологічних та інших господарських процесів.

Для оцінки різних сторін забезпечення економічної безпеки необхідно враховувати безліч критеріїв. Безпеку доречно класифікувати за різними ознаками, але, як показав огляд і аналіз робіт з існуючих проблем та наявності ресурсів, єдиних критеріїв класифікації в економічній літературі немає. Крім того, практично єдиною класифікаційною ознакою виступає виділення таких видів безпеки як фінансова, виробнича, організаційна й кадрова складові. Однак даний підхід не дозволяє дати всебічну оцінку безпеки.

Найбільш повно методичні основи класифікації економічної безпеки розкриті в роботах А.О. Азарової та О.В. Гаврилової, В.В. Євдокимова, О.В. Олійник, Д.О. Грицишена й О.О. Грищенко, які займаються розробкою основ безпеки суб'єктів господарювання. На основі систематизації існуючих методичних розробок за класифікацією видів безпеки з урахуванням внесення необхідних змін, що стосуються дослідження наявності ресурсів, запропонована авторська класифікація видів безпеки (рис. 1); розкрито зміст даної класифікації щодо розвитку суб'єктів господарювання.

В сучасних умовах економічна безпека формується під впливом складного комплексу чинників. Аналіз існуючих підходів до класифікації існуючих факторів показав, що вони не в достатній мірі враховують ресурсні особливості регіонів. В ході дослідження було встановлено, що при обліку чинників, що дозволяють забезпечити економічну безпеку держави, необхідна їх деталізація за напрямками впливу. Виходячи з вищевикладеного, було запропоновано наступне групування креативних чинників при визначенні ресурсного середовища:

- координуючі – впливають на ефективність механізму координації господарського розвитку соціально-економічних суб'єктів господарювання;
- функціонуючі – забезпечують сприятливість ресурсного середовища для перспективного розвитку;
- забезпечуючі – впливають на ресурсне забезпечення суб'єктів;

- комунікаційні – пов'язані з обміном ресурсного потенціалу на внутрішньому й зовнішньому рівнях.

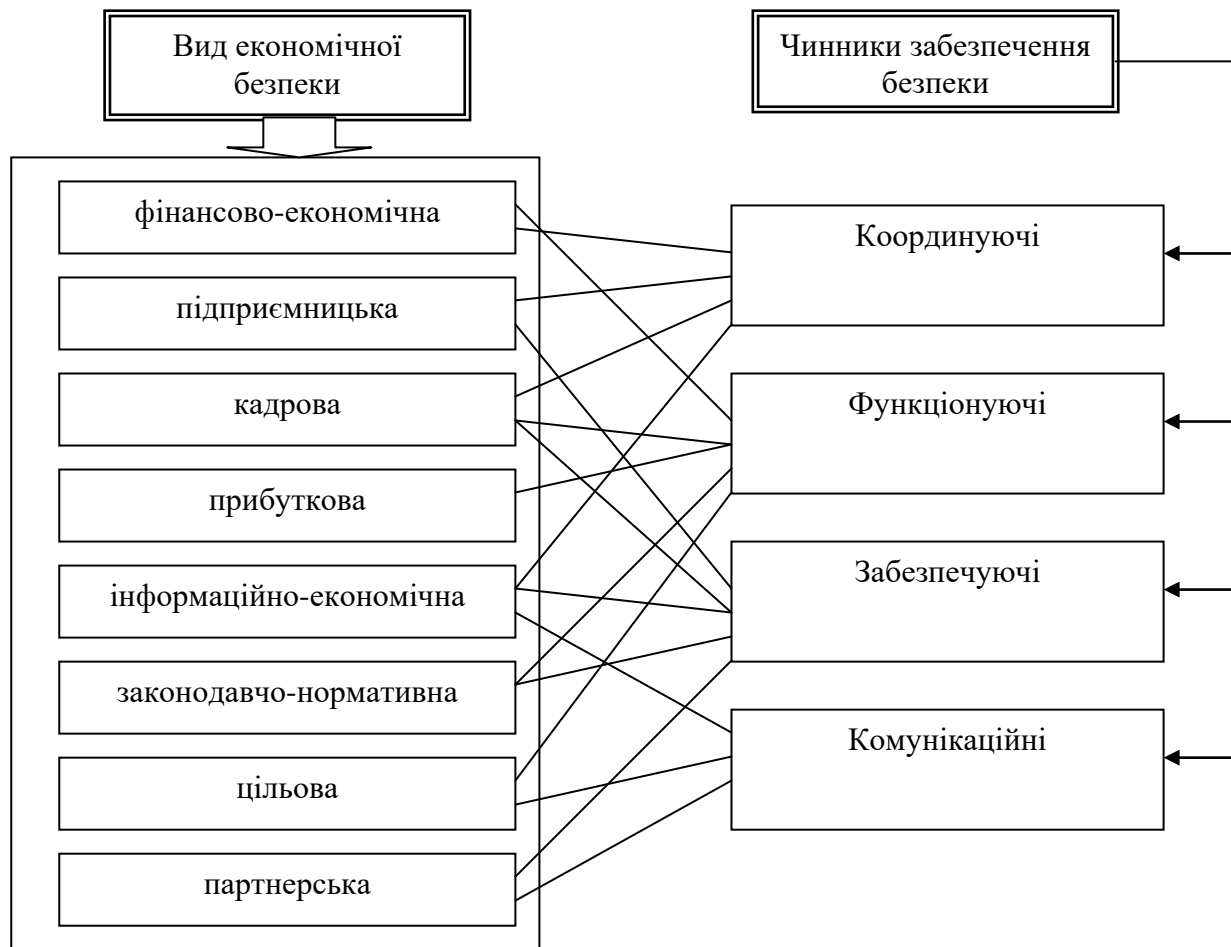

Рис. 1. Класифікація економічної безпеки держави та її взаємозв'язок з чинниками забезпечення безпеки

Досліджуючи ресурсне середовище, вагому роль відіграють чинники забезпечення економічної безпеки, які дозволяють при нерівномірній наявності ресурсів, врегулювати процес господарювання, сприяючи розробці інформаційної бази, забезпеченню необхідним потенціалом, обміну між суб'єктами господарювання, врегулювання соціально-економічних відносин між певними регіонами, захисту їх економічних інтересів та забезпеченні захищеності від зовнішніх та внутрішніх факторів.

Для окремих суб'єктів господарювання можуть бути проведені відповідні розрахунки та визначені показники, що висвітлять загальну картину наявності ресурсів у певних регіонах та ефективності їх використання. Це дозволить провести обґрунтування прийнятих господарських рішень та розробити стратегії виходу із небезпечних ситуацій.

Список використаних джерел

1. Азарова А.О. Розробка методики визначення економічної безпеки підприємства / А.О. Азарова, О.В. Гаврилова // Економіка: проблеми теорії і практики. – Дніпропетровськ: ДНУ, 2004. – Вип. 191. – 318 с.

2. Євдокимов В.В., Олійник О.В., Грицишен Д.О., Грищенко О.О. Концепція управління економічною безпекою суб'єктів господарювання в контексті теорії сталого розвитку: монографія / В.В. Євдокимов, О.В. Олійник, Д.О. Грицишен, О.О. Грищенко. – Житомир: ЖДТУ, 2013. – 252 с.